

Звіт про перевірку схожості тексту Oxsico

Назва документа:
Szakdolgozat (Ács Gábor).pdf

Ким подано: Ерік Марусич	Дата перевірки: 2024-05-22 09:20:59	Дата звіту: 2024-05-22 09:34:34
Ким перевірено: I + U + DB + P + DOI	Кількість сторінок: 37	Кількість слів: 10851

Схожість 6%	Збіг: 37 джерела	Вилучено: 31 джерела
Інтернет: 33 джерела	DOI: 0 джерела	База даних: 0 джерела
Перефразовування 1%	Кількість: 27 джерела	Перефразовано: 640 слова
Цитування 0%	Цитування: 0	Всього використано слів: 0
Включення 0%	Кількість: 0 включення	Всього використано слів: 0
Питання 0%	Замінені символи: 0	Інший сценарій: 10 слова

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
Кафедра історії та суспільних дисциплін

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ДОДАТКИ ДО ІСТОРІЇ СПОРТУ ТА КУЛЬТУРИ
СЕЛА ВЕЛИКІ БЕРЕГИ В ДОБІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

АЧ ГАБОР АНДРАШОВИЧ

Студент IV-го курсу

Освітня програма: Середня освіта (Історія)

Спеціальність: 014 Середня освіта (Історія)

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № _____ / 202__

Науковий керівник:

Добош Олександр Олександрович

старший викладач

Завідувач кафедри історії та суспільних дисциплін:

Чотарі Юрій Юрійович

кандидат історичних наук, доцент кафедри

Робота захищена на оцінку _____, «____» _____ 202__ року

Протокол № _____ / 202__

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
Кафедра історії та суспільних дисциплін

ДОДАТКИ ДО ІСТОРІЇ СПОРТУ ТА КУЛЬТУРИ
СЕЛА ВЕЛИКІ БЕРЕГИ В ДОБІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Кваліфікаційна робота

Виконавець: студент IV-го курсу

АЧ ГАБОР АНДРАШОВИЧ

Освітня програма: Середня освіта (Історія)

Спеціальність: 014 Середня освіта (Історія)

Науковий керівник: **Добош Олександр Олександрович**

старший викладач

Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék

ADALÉKOK NAGYBEREG SPORT- ÉS KULTÚRTÖRTÉNETÉHEZ
A FÜGGETLEN UKRAJNA KORÁBAN

Szakdolgozat

Készítette: Ács Gábor
IV. évfolyamos Középfokú oktatás (történelem)
szakos hallgató

Témavezető: Dobos Sándor
adjunktus

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ І. ЗАГАЛОМ ПРО СПОРТИВНЕ ТА СУСПІЛЬНЕ ЖИТТЯ СЕЛА ВЕЛИКІ БЕРЕГИ	5
1.1. Спорт і суспільне життя в селі Великі Береги	5
РОЗДІЛ ІІ. ЗАСНУВАННЯ, ІСТОРІЯ ТА РОЗВИТОК ВЕЛОСПОРТУ В ПРИМІЩЕННІ У СЕЛІ ВЕЛИКІ БЕРЕГИ	7
2.1. Початки велоспорту в приміщенні	8
2.2. Засновники та прихильники велоспорту в приміщенні	8
2.3. Історія та розвиток велотренажера	8
2.4. Члени та робота велотренажера	10
РОЗДІЛ ІІІ. ВЕЛОСИПЕДНЕ ТРЕНУВАННЯ ТА ЗМАГАННЯ В ПРИМІЩЕННІ І РОБОТА В ПЕРІОДІ КОРОНАВІРУСУ	13
3.1. Успіхи	14
3.2. Декілька змагання	14
3.3. Робота в періоді коронавірусу, цілі на майбутнє ...	20
РОЗДІЛ ІV. ІСТОРІЯ БЕРЕГІВСЬКОГО ВИШИВАННЯ	21
РОЗДІЛ V. ФЕСТИВАЛІ ШИПШИНИ ТА БЕРЕЗЬКОГО ТКАЦТВА В СЕЛІ ВЕЛИКІ БЕРЕГИ	29
ВИСНОВКИ	31
РЕЗЮМЕ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	33

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	3
I. FEJEZET ÁLTALÁNOSAN A SPORTRÓL ÉS A TÁRSADALMI ÉLETRŐL NAGYBEREGEN.....	5
1.1. A sport és a társadalmi élet Nagyberegen	5
II. FEJEZET A TEREMKERÉKPÁR MEGALAPÍTÁSA, TÖRTÉNETE ÉS FEJLŐDÉSE NAGYBEREGEN	7
2.1 Teremkerékpár kezdetei Nagyberegen.....	7
2.2 Teremkerékpár alapítói és a támogatók	8
2.3 A teremkerékpár története és fejlődése	8
2.1 A teremkerékpár tagjai és működése	10
III. FEJEZET. TEREMKERÉKPÁR EDZÉSEK, VERSENYEK ÉS A KORONAVÍRUSOS IDŐSZAKBAN VALÓ MŰKÖDÉSE	13
3.1 A sikerek.....	14
3.1 Néhány verseny	14
3.2 Koronavírusos időszakban való működés, célok a jövőre nézve	20
IV. FEJEZET. A BEREGI SZÓTTES TÖRTÉNETE	21
V. FEJEZET. CSIPKEBOGYÓ- ÉS BEREGI SZÓTTES FESZTIVÁLOK NAGYBEREGEN.....	29
ÖSSZEFOGLALÓ	31
РЕЗЮМЕ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	32
FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS IRODALOM JEGYZÉKE	33

BEVEZETÉS

A szakdolgozat témája Nagyberég sport- és kultúratörténete a független Ukrajna korában.

A munka célja, hogy feltárjuk és bemutassuk milyen a nagyberegi lakosok sporthoz és kultúrához történő hozzáállása, amelyet a vonatkozó sajtóra, valamint Géczi Tihamérrel, a művészerképár egyik helyi vezetőjével készített mélyinterjú anyagára alapoztunk. A vizsgált témát korábban még nem kutatták, így a vonatkozó sajtóban fellelt hasznos cikkekből próbáltunk információkat szerezni Nagyberég sport- és kultúrtörténetéről, valamint fontosnak találtuk mélyinterjú készítését is további értékes adatok feltárásához.

Aktualitását tekintve igenis van, mivel még nem foglalkoztak a témával sokan, ezért most az embereknek egy olyan dolgot tudtunk bemutatni, amely eddig nem volt összefoglalva és megírva. Az embereknek a nagy része szereti a sportot és a kultúrát, így a jelen szakdolgozat reméljük, hogy újabb információkkal szolgál számukra Nagyberég sport- és kulturális életéről a helyi teremkerékpár, a csipkebogyó- és beregiszöttes fesztiválok bemutatásával.

Kutatásunk tárgya, hogy megtaláljunk és feltárjunk olyan forrásokat, amelyek szükségesek a szakdolgozat megírásához. Ezzel az a célunk, hogy bemutassuk milyen a sportélet, valamint még a csipkebogyó- és beregiszöttes fesztivál Nagyberegen. Arra is szeretnénk kitérni, hogy milyen eredményességgel szerepeltek a sporteseményeken Nagyberég teremkerékpárosai. Továbbá a beregiszöttes fesztiválhoz kapcsolódva, melyik évben vette kezdetét a fesztivál, kik a szervezői és támogatói, kik vesznek benne részt.

A munka megírásához felhasználtuk a helyi nyomtatott és online sajtóorgániumok – Kárpát Igaz Szó, Beregi Hírlap, Kárpátalja – vonatkozó magyar nyelvű újságcikkeit, valamint egy helyi, nagyberegi lakossal készített mélyinterjú anyagát. A kutatás nehézségei közül arra szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy nem állnak a rendelkezésünkre megfelelő források, nincs elegendő szakirodalom sem, mivel kevesen foglalkoztak a vizsgált témával.

A kutatás helyszíne a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Apáczai Csere János Könyvtára és Nagyberég volt. A munkánk innovációja abban mutatkozik meg, hogy feltárjuk az olyan forrásokat, újságok cikkeit, amelyek bemutatni kívánják az emberek kulturális életét és a sporthoz való viszonyukat. Az emberek ezáltal betekintést nyerhetnek a nagyberegi teremkerékpár történetének minden részletébe. Továbbá megismerhetik röviden a csipkebogyó- és beregiszöttes fesztivál történetét is.

A szakdolgozat szerkezetileg egy bevezetésből és négy fejezetből tevődik össze, a fejezetek alpontokra bomlanak. Az első fejezetben szeretnénk bemutatni, hogy milyen is volt a sport Nagyberegen. A második fejezetben Nagyberég egyik legkiemelkedőbb sportját igyekszünk bemutatni, vagyis a teremkerékpárt, annak kezdeteit, alapítóit, tagjait, támogatóit, működését,

történeteit és fejlődését.

A harmadik fejezetben a teremkerékpár edzéseit, versenyeit és sikereit, valamint a koronavírusos időszakban történő működését tanulmányozzuk. A teremkerékpár sikerei közül, csak néhányat emelünk ki, mivel nagyon sok volt belőlük.

A negyedik fejezetben a csipkebogyó- és beregiszöttes fesztivál kapja a főszerepet, mivel ez is Nagybereg kultúrájának része. Itt bemutatásra kerül röviden a fesztivál története, illetve, hogy kik szervezték és milyen programokat fogalt magába.

A szakdolgozat megírásához rendelkezésre állt a sajtó különféle cikkei és egy mélyinterjú Géczi Tihamérral, a művészkerékpár egyik helyi vezetőjével, amelyeket a legjobb tudásunk szerint igyekeztünk felhasználni a munka elkészítésekor.

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOSAN A SPORTRÓL ÉS A TÁRSADALMI ÉLETRŐL

NAGYBEREGEN

1.1. A sport és a társadalmi élet Nagyberegen

Nagyberegen mindig is kiemelkedő jelentősége volt a sportnak. Szülőfalumban az emberek életében egy színfolt volt a sport. Már-már kultúránk részét képezi. Szerény személyem is nagy rajongója a sportnak, szeretek mozogni, természetben lenni. A nagyberegi lakosoknak sok lehetőségük van arra, hogy megéljék a sport örömeit. A legtöbben élnek is a lehetőségekkel, és futballozni, kézilabdázni, teremkerékpározni kezdenek.

Ha sportról van szó a Nagyberegiek ott szerepelnek a versenyzők neveinek listáján, sokszor dobogós helyezéseket is érnek el. Ha megemlítem az embereknek Nagybereget, elsősorban nem a sporttal kapcsolják össze, hanem a beregi szőttessel, ezzel nincs is baj hiszen ez a leghíresebb nevezetesség. Viszont sokan nem tudják, hogy a sportéletnek is nagy jelentősége van. Futballban is kiemelkedők voltak a beregiek, ebben is sikereket értek el. Ami ma már sajnos nincs jelen a mindennapokban. A futball nagy szerepet töltött be az emberek életébe. Nagy értékkel bírt, és az elért sikerekre büszkéek is vagyunk. Egy focimeccs mindig összehozta a közösséget, és mindig jó volt egy kicsit kikapcsolódni egy kicsit a hétköznapi monotonitásából. Egy-egy focimeccs végén a focicsapatnak bográcsozással is kedveskedtek a szervezők. Nagyberegen a futballon kívül, még majálisok is megszervezésre kerültek, ilyenkor több faluból is érkeztek emberek. Ezen az eseményen, árusok is jelen voltak és eladták a különféle portékáikat. Különféle felépésekkel és programokkal kedveskedtek az odalátogatóknak. Itt sem maradhattak el a sportesemények, volt futball, kötélhúzás és sok más esemény.

Ma már ez nincs jelen az életünkben. Ugyan ez sem sportesemény mint, ahogy a feljebb említett majális sem, de mára már hagyománnyá vált a csipkebogyó- és szőttes fesztivál is, amely színesebbé teszi az életet. Az elmúlt években megrendezett csipkebogyó fesztiválokra sok ember vett részt. Itt is több faluból is érkeztek árusok és résztvevők is. Ezen az esemény is különféle programok várják az idelátogatókat. A fesztiválon nagy szerepet kap a csipkebogyó, és az ebből készült termékek, valamint a beregi szőttes. Sok minden jelen volt, ami még mindig működik, de vannak olyanok is, amelyek már megszűntek.

Viszont egy sportág még mindig működik, ami nem más mint a teremkerékpár. Ezt a műfajt egyedülállóan művelik itt Kárpátalján és egész Ukrajnába ez az egyetlen ilyen szervezet, amely megalakult, és azóta is működik. Érdekesség, hogy a versenyeken az egész Ukrajnát képviselik, és nem csak Nagybereget. 2000-es években jött létre és ettől kezdve töretlenül zakatol előre, egyre

nagyobb célokat elérve. Már több versenyen is megmutatták, hogy mire képesek, voltak már Európa és Világbajnokságon is. Nagyon büszke vagyok arra, hogy az én falumba van ez a nagyszerű és káprázatos sportág.

II. FEJEZET

A TEREMKERÉKPÁR MEGALAPÍTÁSA, TÖRTÉNETE ÉS FEJLŐDÉSE NAGYBEREGEN

2.1 Teremkerékpár kezdetei Nagyberegen

A Nagyberegi teremkerékpár Sportklub már 2000 óta működik GÉCZI TIHAMÉR elmondása szerint, aki nem csak a kerékpárosok edzője, hanem egyben a Nagyberegi Dobrai Péter Líceum igazgatója is. Dér Gusztáv aki, a magyarországi művészkerékpár kiemelkedő alakja volt, felkérést továbbított, hogy nem-e lenne benne egy közreműködésben. Megkérdezte, hogy nem lenne kedve alapítani egy teremkerékpár-szakosztályt Ukrajnában. Erre mi igent mondtunk, és még 2000 áprilisában érkeztek hozzánk külföldi versenyzők 9 német és 9 magyar versenyző. A magyar versenyzők között jelen volt a mai bajnok is Sön Martin. Ellátogatott továbbá, hozzánk az akkori német főtitkár, Hans Born és Nagy Györgyi, a művészkerékpár szakág megbízott vezetője.¹

Az iskolánkba két bemutatót is tartottak számunkra, a bemutató végén 4 terem biciklit adtak át nekünk, valamint egy német szabálykönyvet. A bicikliket azért kaptuk, hogy gyakoroljunk a gyerekekkel, és néhány hónap felkészülés után vegyünk részt egy Bajon rendezésre kerülő edzőképző tanfolyamon. Az edzőtábor egy hetes volt. Ebben a táborban sok új dolgot tanítottak meg számunkra. Nagyon sokat segített ez nekünk, mivel még ekkor ez ismeretlen sportnak számított hazánkba.²

A rendezvényre két diákkal jelentünk meg. Ezen az alkalmon kaptunk egy magyar nyelvű szabálykönyvet is, valamint elmagyarázták, mit és hogyan kell csinálni annak érdekében, hogy eredményesek legyünk. Hans Born felkért minket, hogy vegyünk részt a 2000 augusztusában tartandó világbajnokságon. És szerepeltessünk egy egyéni versenyzőt egy betanított alapgyakorlattal. Nagyon nehéz út vezetett el a versenyhez, de minden akadályt legyőzve végül sikerült eljutnunk első versenyünkre. A versenyen Ukrajnát kellett képviselni. A versenyt követően németektől további bicikliket kaptunk ajándékba. Ezek után megkezdődött a komolyabb szinten való edzések. Megkértek továbbá minket arra, hogy válogassunk össze olyan gyerekeket, akiknek meg lehet tanítani eme csodás sportág fortélyait.³

Azóta is igyekszünk minden világversenyen szerepelni és Európa bajnokságon részt venni. Ezek a versenyeken a nagyberegi biciklisek az egész Ukrajnát képviselik, mivel sehol máshol nincs ilyen egyesület mint a miénk. Minden évben licencet kell vásárolni, hogy versenyezhetni tudjanak a tanítványok. Tudni kell azt is, hogy van egy fióktézetünk Kovászáon, amit az egyik első tanítványunk FÜZESI ANDRÁS vezet.

¹ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

² Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

³ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

GÉCZI ISTVÁN és Ő voltak azok akik részt vettek 2000-ben az említett képzésen.⁴

Mik voltak a kezdeti nehézségek? Nehéz volt elindulni ezen az úton?

A kezdetekben 4 használt biciklit hagytak itt nekünk amelyek nem voltak a legjobbak, de alkalmasak voltak arra, hogy a gyerekeket felkészítsük, elkezdtünk velük foglalkozni. Az edzőképzőről visszatérve szeptemberben meghirdettük ennek a szakágnak lehetőségét és úgy fiúk, mint lányok jelentkeztek. És megkezdtük a sportolók felkészítését. Amikor ebbe belefogtunk, nehéz dolgunk volt, mivel csak egy német szabálykönyv állt a rendelkezésünkre, amit természetesen le kellett fordítani. Ekkor sokat segítettek nekünk Magyarországról. Egy évvel később viszont már kaptunk egy magyar nyelvű szabálykönyvet is, így már könnyebb volt tanítani a gyerekeket. Lassan elindultunk ezen az úton. Ahogyan mindenki más, mi is az alapoktól haladva egyre feljebb lépkedve haladtunk előre.⁵

2.2 Teremkerékpár alapítói és a támogatók

Voltak vagy vannak-e támogatói ennek az egyesületnek?

Sajnos azt kell mondjam, mivel ez egy nem olimpiai sportág, ezért Ukrajnától támogatást nem kaptunk. Minden egyes versenyt önerőből kell megoldanunk. Volt egy néhány alkalom, mikor az állam a sportolók utazási költségeit 10%-al tudta támogatni. És akkoriban is és jelenleg is az utazási költségek azok amik igazán terhelik az egyesületünket. Keresnünk kellett szponzorokat, itthoni, illetve külföldi segítőket, esetleg olyan vállalkozókat akik szívesen száltak be egy-egy verseny költségeibe.⁶

2.3 A teremkerékpár története és fejlődése

Milyen felszerelés szükséges egy edzéshez?

Ahhoz hogy egy sportoló el tudjon indulni elsősorban szükség van egy egészségügyi papírra, hogy valóban alkalmas erre a sportágra. Valamint még szükségeltetik egy szülői beleegyezés megléte, hogy gördülékenyen el tudjon indulni a gyerek, és az edzéseken részt vegyen.

Továbbá kell, hogy legyen elasztik (tapadó sportruha), tornapapucs és czecki (ballet cipőhöz hasonló, gumitalpas gimnasztikai papucs). A czecki segítséget nyújt abban, hogy ne csússzon a gyerek lába, mivel jól tapad a felületekhez. Továbbá segít abban, hogy ne akadjon be sehová. A felszerelést illetően a felsőruházatra kell a legkevesebb figyelmet fordítani, ez lehet egy póló is akár vagy egy sportfelső. Ha az öltözék már megfelelő, nem kell már más csak egy speciális bicikli, amit sajnos nálunk nem gyártanak ilyen bicikliket. Ezek 2000-2500 euróba kerülnek, a mi

⁴ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

⁵ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

⁶ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

kerékpárjainkat mindent ajándékba kaptuk, de természetesen nem voltak újak. A bicikliket mi saját magunk karbantartottunk vagy kabantartottattunk, akár külföldön akár idehaza. A kerékpárokat felújítva indultak el a sportolók a versenyeken.⁷

Honnan sikerült beszerezni a speciális kerékpárokat?

Elsősorban a németektől kaptunk bicikliket, ők rengeteg alkatrészt és gumikat is küldtek. Az osztrákok is segítettek biciklikkel. A teremkerékpár Szövetség is ajándékozott nekünk kerékpárokat. A támogatásoknak köszönhetően működhetett akkor és működik jelenleg is a Nagyberegi Teremkerékpár Sportegyesület.⁸

Miben tér el egy hagyományos biciklitől a teremkerékpár?

Eltérés az, hogy fék nincsen egyenes a meghajtás. Azt is tudni kell, hogy az első meghajtó fogaskerék és hátsó fogaskerék egyforma. Ha megáll a pedál megáll a bicikli. A váznak a speciális a szerkezete. A villák nem olyan szögben helyezkednek el, mint egy hagyományos biciklinél. A kerekek mérete, hasonló a más sportbicikli kerékméretéhez. A gumi az duplagumizású, külsővel és belsővel nem rendelkezik 12 bar nyomásra kell felfújni őket, hogy használni lehessen. Egy ilyen gumi ára 50 euró. Az ilyen gumikat csak Németországba és Csehországba gyártják.⁹

Hogyan tanítják meg a gyerekeket erre a sportágra?

Mint mindegyes sportágnál itt is a legelejétől, az alapoktól kezdünk mindent. Elsősorban azt kell velük begyakoraltani, hogy hogyan legyenek képesek leszállni, leugrani balesetmentesen a bicikliről ha egy gyakorlat esetleg nem sikerül. Továbbá, mivel ez egy nem hagyományos bicikli hozzá kell szoktatni őket a kerékpárhoz. Mikor ezek megvannak rátérünk a gyakorlatokra és az egyszerűbbektől a nehezebbek felé haladva tanítjuk meg nekik a teremkerékpár fortélyait. A bicikli használat mellett fejlesztik az erőelemeket, szögtartás, kézenállás és más fontos dolgok.

Utána megpróbáljuk megtanítani a egykerekezést, kiemelt első kerékkel. Miután megtanultak a gyerekek előre és hátra menni egykeréken, ezt követően megtanulják az átlépéseket és az emeléseket, különféle pörgéseket, ami ebben a sportban használatos. A gyakorlatok helyes kivitelezésére nem kevés időt kell szánni. Ahhoz, hogy eredményesek legyen az szükséges, hogy úgy tanulják meg ezeket a gyakorlatokat, hogy az egyik épüljön a másikra. Fontos a lépcsőzetes építkezés, mert ha egy lépcsőfokot kihagyunk akkor egy légüres tér csúszik a munkánkba és nem fogunk tudni továbbfejlődni. Ahogy már egyre jobban fejlődnek a gyerekek egyre nehezebb gyakorlatok végeztethető velük. Nálunk heti két edzés van, minden edzés két órát vesz igénybe. Különböző korcsoportok vannak, és minden korcsoportal külön- külön foglalkozunk.¹⁰

⁷ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

⁸ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

⁹ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

¹⁰ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

Mennyi időbe telik megtanítani a gyerekeknek az alapgyakorlatokat?

Ez a gyerektől függ. Itt olyan gyerekekről beszélünk akik már tudnak biciklizni. Vannak tehetséges és kevésbé ügyes gyerekek. A könnyen fejlődő gyerekeknek egyszerűbb megtanítani a gyakorlatokat. De vannak olyan gyereke is akiknek több időbe telik elsajátítani egy-egy gyakorlatot. Minden tanítványnak le kell küzdenie a félelmét. És minden a gyerek karakterétől, és a tenniakarástól függ. Ha nem akar a gyerek megtanulni biciklizni, akkor nem is fog. De szerencsére elmondhatom, hogy a mi tanítványaink között elenyésző az ilyengyerek.¹¹

2.1 A teremkerékpár tagjai és működése

Jelenleg hány tagja van a szervezetnek?

Jelenleg 24 tagja van a szervezetnek, ez 24 gyereket jelent akikkel foglalkozunk. Viszont most nem tudunk velük edzeni, mivel háború van az országunkba. Ebben az időszakban nincs hol velük foglalkozni. A gyerekek közül legtöbb alsós korosztály, mivel a nagyobbak már kiutaztak külföldre vagy itthon maradtak, megházasodtak vagy tanulnak, de már nem űzik ezta sportot. Már csak azok maradtak akik még ide járnak iskolába.¹²

Hány éves kortól lehet jelentkezni erre a szakkörre?

Attól függően, hogy milyen felszerelésünk van. Vannak különböző méretű biciklik, de nincs sok kis méretű kerékpár. Viszont ha rendelkezésünkre állnának ilyen biciklik, akkor akár már 5-6 évesen lehetne a gyerekekkel foglalkozni. De mindenképp aki ezzel a sporttal szeretne foglalkozni, annak már 9-10 éves korában el kell kezdeni edzésekre járni.

Hogyan zajlik egy edzés?

Minden edzésen a gyerekek átesnek egy általános bemelegítő szakaszon, ilyenkor az izmokat igyekszünk kondícióba hozni, hogy alkalmasak legyenek a gyakorlatok elvégzésére. Később vannak speciális gyakorlatok az edzés keretein belül, amit kötelező a sportolóknak elvégezni. Ezeket követi a bicikli gyakorlatok. Az edzéseken is fontos a lépcsőzetes felépítés, mert hanem tartjuk magunkat ehhez, baleset és sérülés is előfordulhat.¹³

Milyen gyakorlatokat végeznek?

Kormány elé ülés, harántterpesz azonos oldalon és különböző oldalakon, kormány-nyeregállás, kormányállás és sok más egyéb. A szabálykönyvbe minden gyakorlat rögzítve van, és megvan határozva mindegyiknek a pontértéke. A versenyeken ezeknek a gyakorlatoknak a pontjait veszik figyelembe és egy-egy elkövetett hiba esetén ebből vonják le a pontjaikat. A Világversenyeken a versenyzők egyéni, páros és négyes kategóriákban indulnak. A fiúk és a lányok

¹¹ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

¹² Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

¹³ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

külön-külön. Ha egy versenyen egy párosban szerepel fiú és lány is, az ők párusuk is fiú kategóriába indul. Páros gyakorlat során mindkét fél a biciklijén tartózkodik, és így hajtják végre a gyakorlatokat. Nekünk is voltak már négyesben induló lány versenyzőink, de sajnos ők iskola elvégzése után itthagyták a sportágat. Ugyanez figyelhető meg a fiúk esetében is. Nekünk nincs megfelelő felszerelésünk sem, és egy biciklin többen is edzenek. Egy évünk öt versenyből áll, amelyeken már sikerült szép eredményeket elérni. A 2011-es évben Hollandiában lévő Európa bajnokságon bronzérmet ért el a férfi párosunk. Magyarországon is sikerült már bezsebelnünk az első, második és harmadik helyezéseket is. 2013-ban Németországban a wormszi kupán a legjobb külföldi csaptank járó díj mellett 13 kupát is kiérdemelték a tanítványaink.¹⁴

Tartanak a gyerekeknek különórát?

Tudni kell, hogy Különböző korosztályok vannak és minden korosztálynak megvan saját specifikája. Azok a sportolók aki kezdő kategóriákba vannak, nekik van egy általános edzőprogramjuk, ez végrehajtják és mennek tovább. Aztán még vannak a fejlődő sportolók, neki egy kicsit több lehetőséget adunk és többet is foglalkozunk velük. Mivel vannak olyan bonyolultabb gyakorlatok amiben szükség van a kezdetekben edzői segítségre. Van egy olyan ciklus is amikor bármely korosztályt ha nézünk készülünk egy versenyre, akkor ott mindenkinek csinálunk egy héten több edzést. Szoktunk ebben az időszakban úgynevezett edzőtáborokat szervezni, és ekkor naponta kétszer edzenek a hét minden napján. Ez azért fontos, hogy megfelelően fel tudjunk készülni egy-egy versenyre, és ott eredményesek legyünk.¹⁵

Tudomásom szerint párban is lépnek fel. A párokat maguk válasszák vagy önök mint edzők?

Ebben a sportágban vannak különböző kategóriák. Van egyéni, páros, négyes és hatos. Mi csak a gyerekekkel a négyesig jutottunk el. Továbbá vannak vegyes párosok egy fiú és egy lány. A páros gyakorlatok megtanítására külön módszereket kell alkalmazni. Mi Mint edzők válasszuk ki, hogy ki kivel alkot majd egy párt. Itt figyelembe kell venni a gyerekek karakterét, tehetségét, tapasztalatukat. Egy tapasztalt versenyzőkhöz könnyebb mellé adni egy kezdő tehetséges sportolót, mintha kiválasztanánk két egyforma tehetségű gyereket, mert ebben az esetben haladás nem lesz.¹⁶

Egyéniben vagy párban könnyebb megtanítani őket?

Ez tehetségről és a gyerek adottságaitól függ, valamint az akarat is egy fontos szempont. Nagyon jó eredményeink vannak fiú párosban és 5 érmet is sikerült már elhozni. Az a tapasztalat, hogy párosokkal könnyebb a munka, mivel a versenyeken se indul annyi páros mint egyéni. Az egyéni versenyeken nagyon sokan indulnak, ezért muszáj precízen végrehajtani a gyakorlatokat,

¹⁴ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

¹⁵ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

¹⁶ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

mert csak így lehet dobogós helyeket elérni a versenyeken.¹⁷

Egy-egy gyakorlat végrehajtásánál, milyen biztonsági intézkedésekre van szükség?

Ha a biztonságot nézzük, itt minden sportoló a maga testi épségért felel. Mivel egy technikai sportágról van szó, nincs szükség nagyon nagy biztonsági előkészületekre. Az előírt szabályokat be kell tartani, és akkor nem történik probléma. Az első és legfontosabb, hogy meg kell tanulni leesni a bicikliről. Azért fontos az esésnek a helyes kivitelezése, mert így elkerülhető a baleset.¹⁸

¹⁷ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

¹⁸ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

III. FEJEZET. TEREMKERÉKPÁR EDZÉSEK, VERSENYEK ÉS A KORONAVÍRUSOS IDŐSZAKBAN VALÓ MŰKÖDÉSE

Hogyan zajlik egy versenyre való felkészülés?

Minden versenyre mikor készítsük a sportolókat, úgy kell hozzáállni, hogy ők is akarjanak menni. Motiválni kell őket. Aki nem akar versenyezni azt nem kényszerítük. Itt napi két edzés van beiktatva. Ezeken az edzéseken mindig végig próbáljuk az összes gyakorlatot, ami majd a versenyen bemutatásra kerül. Odafigyelünk egyaránt a nehezebb és a könnyebb elemekre is. Mindennap lepontozzuk őket, hogy hogyan teljesítettek, és hogy miken lehet még esetleg javítani. A sportolók is tisztába vannak a saját képességeikkel.¹⁹

Hogyan szerepelnek a versenyeken? Mi a tapasztalat?

A versenyekre úgy megyünk el, hogy minden gyereknek aki részt vesz rajta, annak az az álma, hogy dobogós helyezést tudjon elérni. Nekünk edzőknek is az álmunk, hogy tanítványaink minél jobb eredményt érjenek el. Igyekszünk a gyerekeket a kategóriájához mérten legjobban felkészíteni őket. A kezdő sportolók, akik még nem rendelkeznek még nagyobb tapasztalattal, ők érem nélkül térnek haza. Akikben viszont nagy az elszántság és a megfelelő tehetség is megvan hozzá, ha nem egy nagy versenyen, de a saját korcsoportjukba kiemelkedő eredményeket érhetnek el. Az a tapasztalat, hogy a mi sportolóink szeretik ezt a sportágat, akaraterejük magas, nagy bennük a győzni akarás és majdnem minden versenyről érmekkel vagy oklevelekkel érkezünk haza.²⁰

Milyen versenyeken sikerült eddigi pályafutásuk során részt venni?

Tudnivaló, hogy a teremkerékpár nem egy olimpiai sportág. Minden évben rendeznek Európa és Világbajnokságot. Az utóbbi időkben már felnőtt Európa bajnokságot is rendeznek. Junior Európa bajnokság van minden évben, általában ezeken szoktunk részt venni. Utolsó két éve már felnőtt bajnokságon nem veszünk, mivel már felnőtt versenyzőnk nincs akit be tudnánk nevezni és a szabályok értelmében el tudna indulni. Sajnos az a legnagyobb probléma, hogy az iskola befejeztével a gyereke hagyják itt a sportágat, aztán mennek továbbtanulni, dolgozni, ki hová. Itt csak addig tudunk velük dolgozni amíg egy sportolónk eléri a junior korosztálynak a végét, ekkor sajnos abbahagyják. Nálunk az nincs meg, mint például a németeknél vagy a franciáknál vagy bármely nemzetiségnél, hogy az iskola befejezése után tovább üzik ezt a sportot.²¹

Milyen városokba esetleg országokba sikerült már idáig eljutni?

Már Európa majdnem minden országába és városába sikerült már eljutni. Helyek ahol jártunk már Portugália, Svájc, Belgium, Hollandia, Csehország, Szlovákia, Ausztria, Franciaország,

¹⁹ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

²⁰ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

²¹ Géczi Tihamér, szóbeli közlés, 2022

Magyarország. Magyarország szinte minden versenyén ott vagyunk.²²

3.1 A sikerek

Mi a sikernek a titka?

Ha a sikerességről kell beszéljek, akkor meg kell említeni, hogy mi vagyunk az egyedülálló ilyen sport egyesület egész Ukrajnába. És én és feleségem foglalkozunk a csapatokkal. Német edzők és bírók is segítették ezt a sportágat. Az utóbbi időkben már mi saját magunk finanszírozzuk magunkat, a saját önerőnkől. Magyarországon is mvr egyre jellemzőbb az, hogy németekkel együttműködve edzenek és tartják fenn magukat. Ők közösen edzőtáborokban is részt vesznek, nálunk ez nincs meg az anyagiak miatt. Ami még nehézséget okoz az a gyerekek utaztatása. Nekünk alkalmazkodnunk kell az itteni körülményekhez. Kisebb a feszereltségünk, és kisebbek a tornatermeink is ahol az edzéseket tartjuk. A titok abban rejlik, hogy a mi gyerekeink többet edzenek és szorgalmasabbak is, jobban is akarnak, bennük van a versenyláz.²³

Őn, mint edző hogyan éli meg a sikereket?

Minden edzőnek a befektetett munkája akkor tükröződik vissza, amikor egy tanítványa jó eredményt ér el. Így mi is szeretnénk, hogy minden gyerek akik hozzánk járnak sikereket érjenek. Ha sikerül feljutni a dobogó bármely fokára az már szép eredmény. Ez tükrözi a mi munkánkat is és a befektetett munkát. Gondolom az minden edzőnek egy gyönyörű pillanat amikor a növendéke dobogós eredményt ér el.²⁴

3.1 Néhány verseny

Ebben a fejezetben szeretném bemutatni, hogy milyen sikereket értek el a nagybereg-i sportolók, és hogy milyen fejlődéseken mentek keresztül. A fejezetben a fontosabb szerepléseket évekre bontva mutatom be.

Ukrajnában 2002-től jegyzik sportágként a művészerékpározást. Annyit kell róla tudni, hogy egy megadott, 11x14-es pályán speciális kerékpáron akrobatikai, gimnasztikai elemeket: szögtartást, kézenállást, egyensúlyozásokat kell bemutatni, s vannak egyéni, páros és négyes gyakorlatok. A juniorok esetében öt, a felnőtteknél pedig hat perc a produkció időtartama. A felnőttek évente világbajnokságon a juniorok pedig Európa-bajnokságon vesznek részt.²⁵

Szinte minden évben részt vesznek versenyeken, amelyek a világ különböző részein kerül megrendezésre. Az utazások lehetősége, mind az anyagiakon múlik. Ezzel kapcsolatban a

²² Géczy Tihamér, szóbeli közlés, 2022

²³ Géczy Tihamér, szóbeli közlés, 2022

²⁴ Géczy Tihamér, szóbeli közlés, 2022

²⁵ Tóth Viktor: Ukrajnában Nagyberég a zászlóvivő. Kárpát Igaz Szó, 2006-03-16/ 38-39.szám. Elérhető: 2024. 04. 11.

Beregszászi Járási Tanácsának volt egy olyan határozata, hogy mint új szakágra, évente 12 ezer hrvnyát adnak a sportág fejlesztésére. A határozat azonban érvényét veszítette, miután az akkori állami és közigazgatási elnököt 2005-ben leváltották. Ezután megszűnt a támogatás folyósítása is.²⁶

2003-ban Franciaországban vettek részt a világbajnokságon. Ahhoz képest, hogy még csak három éve foglalkoztak ekkor ezzel a sportággal a nagyberegiek, kiváló eredményeket értek el a bajnokságon. A legelőkelőbb, a 9. helyen a BALOGA NATÁLIA, VARJÚ ANDREA, GÉCZI KRISZTINA, LENGYEL LÍVIA női négyes végzett. A GÉCZI ISTVÁN, FÜZESI ANDRÁS fiúpáros is jól szerepelt. Tizedik helyen sikerült nekik végezni. A BALEGA NATÁLIA, VARJÚ ANDREA alkotta női páros 17. lett. Az egyéni produkciók tekintetében a helyezések 20 és 30 helyek között voltak.²⁷

2006. novemberében a döblingeni világbajnokságon Ukrajnát képviselték. Az ide való kiutazást egy esemény előzte meg, mégpedig az ukrán bajnokság amit a beregszászi sportcsarnokban került megrendezésre. Ezt követően PÉTER CSABA az akkori Cotnar vállalat vezetője, az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség, valamint a szülők is támogatták a kiutazást. A világbajnokságon a férfpáros, GÉCZI ISTVÁN és FÜZESI ANDRÁS szerepelt a legjobban, nyolcadik helyett érték el.²⁸

2010-es év volt az ahol újabb sikereket értek el a teremkerékpározók. Februárban a magyarországi Romhányban, márciusban Bólyban, áprilisban Ukrajna IX. nyílt bajnokságán, májusban a németországi Ludwigsbutenban a junior Európai bajnokságon, októberben a szlovákiai Gutában mérték össze tudásukat a versenyzők. 2011. június 3-4-én az ausztriai Höchst városban került megrendezésre az EB. A versenyen 13 ország vett részt. Ukrajnát a versenyen a Nagyberegi Középiskola tanulói képviselték- BALEGA ANNAMÁRIA, HEÉ KRISZTIÁN, KUCSERA ALEX. A versenyen páros produkcióban KUCSERA ALEX és HEÉ KRISZTIÁN a harmadik helyen végeztek. Egyéni megmérettetésben pedig KUCSERA ALEX a 12., HEÉ KRISZTIÁN a 14., BALEGA ANNAMÁRIA pedig a 17. helyezést érte el.²⁹

2012 az az év mikor megrendezésre került a XI. nyílt Ukrán teremkerékpár-bajnokság. Az esemény a Beregszászi Kossuth Lajos Középiskolában volt megtartva. Magyarországról és Németországból is érkeztek versenyzők. A megmérettetésen több kategóriában is indultak, egyéni és páros bemutatóban egyaránt. A bajnokságot négy zsűri pontozta- ERHARDT HÜBNER és URSULA STORK (Németország), GÉCZI NATÁLIA (Nagybereg) és FÜZESI ANDRÁS (Kovácsó). A verseny végeredménye a következő lett, kategóriákra bontva.

Iskolás fiúk egyéni versenye: A kategória: KALICZKA NORBERT (Magyarország), B kategória:

²⁶ Tóth V.: Ukrajnában Nagybereg a zászlóvivő. Kárpát Igaz Szó, 2006-03-16/ 38-39.szám. Elérhető: 2024. 04. 11.

²⁷ Dunda György: Franciaországban jártak a nagybereg-i művészkerékpárosok. Kárpát Igaz Szó, 2003-12-06 / 182-183. szám. Elérhető: 2024. 04. 11.

²⁸ Tóth V.: Ukrajnában Nagybereg a zászlóvivő. Kárpát Igaz Szó, 2006-03-16/ 38-39.szám. Elérhető: 2024. 04. 11.

²⁹ Ifjú kerékpárosaink újabb sikere. Beregi Hírlap, 2011-06-18 / 46-47. szám. Elérhető: 2024. 04. 12.

TIMO KRESSE (Németország), C kategória: HEÉ SZEBASZTIÁN (Nagybereg), D kategória: ZÁN FÁBIÁN BALÁZS (Nagybereg).

Iskolás lányok egyéni versenye: A kategória: HUGYECZ ZSÓFIA (Magyarország), B kategória: KATERINA LANOVA (Kovászó), C kategória: ZÁN FÁBIÁN KLÁRA (Nagybereg).

Iskolás fiúk páros versenye: A kategória: HLACOK RICHÁRD- KALICZKA NORBERT (Magyarország), B kategória: SIMON SÁNDOR- KOPOR KÁROLY (Nagybereg).

Junior fiúk

Egyéni verseny: HEÉ KRISZTIÁN, páros verseny: HEÉ KRISZTIÁN- KUCSERA ALEX

Felnőtt nők

Egyéni verseny: CORINNA HEIN (Németország), a legeredményesebb kárpátaljai: GÉCZI KRISZTINA volt. Páros verseny: CORINNA HEIN- SIMONE SCHLÖSSER (Németország), a legeredményesebb kárpátaljai páros: LENGYEL LÍVIA-GÉCZI KRISZTINA (Nagybereg).³⁰

Egy év elteltével ismét megrendezésre került a Nyílt Ukrán Teremkerékpár-bajnokság. Ennek az eseménynek a végén a német zsűritagok (URSULA STORK ÉS ERHARDT HÜBNER) egy monociklit és egy pompát adott át a kovászói illetve a nagybereg-i sportolóknak egyaránt. A versenyeredmények tekintetében az iskolás lányok egyéni verseny kategóriában A kategóriába: KALICZKA PANNA (Magyarország), B kategóriában: NAGY GEORGINA (Magyarország), C kategóriában: ZÁN-FÁBIÁN PANNA KLÁRA (Nagybereg), D kategóriában pedig SZOLOMKA OLEKSZANDRA (Kovászó) végzett. Iskolás fiúk egyéni versenyénél A kategóriában: BOZSÓ BENCE (Magyarország), B kategóriában: KOPOR KÁROLY (Nagybereg), C kategóriában: HEÉ SZABASZTIÁN (Nagybereg), D kategóriában pedig BELLA SZTANISZLAV (Kovászó) végzett. Iskolás fiúk páros versenyén A kategóriába került BOZSÓ BENCE és KALICZKA PANNA (Magyarország). Junior fiúk esetében egyéni versenyen KUCSERA ALEX (Nagybereg), míg páros versenyen KALICZKA M. és VARGA M. (Magyarország) lettek a befutók. Felnőtt nők egyéni versenyén SIMONE SCHLÖSSER (Németország) lett sikeres. Felnőtt férfiak kategóriában egyéni versenyszámban VARGA CSABA (Magyarország) teljesítménye ért dobogós helyezést.³¹

Ebben az évben a kerékpárosok Németországban a worms-i kupán a legjobb külföldi csapatnak járó díj mellett 13 kupát is bezsebeltek.³²

2015-ben elérünk ismét oda, hogy megrendezésre kerül egy újabb verseny, ennek a helyszíne a Nagyberegi Református Líceum tornaterme volt. A nagyberegi versenyzők között már új indulók is vannak. Ezen a bajnokságon is jól szerepeltek a beregi versenyzők. Ez az eredményeken is

³⁰XI. Nyílt Ukrán Teremkerékpár-bajnokság. Beregi Hírlap, 2012-05-05 / 30-31. szám. Elérhető: 2024. 04. 15.

³¹ XII. Nyílt Ukrán Teremkerékpár-bajnokság. Beregi Hírlap, 2013-05-11 / 32-33. szám. Elérhető: 2024. 04. 19.

³² Komoly eredmények egy különleges sportágban Nagyberegről. Kárpátalja, 2015, 2015-08-20 / 34. szám. Elérhető: 2024.04.24.

meglátszik. Eredmények: 1-es iskolás lány: D kategória: 1. MÁTÉ BIANKA (Nagybereg). C kategória: 1. KOPOR KRISZTINA (Romhány, Magyarország), 2. PIKA IZABELLA (Baja, Magyarország), 3. BUDNYICSENKO BARBARA (Nagybereg). B kategória: 1. SZOLOMKA OLEKSZANDRA (Kovászó). A kategória: 1. LAURA RISSÉ (Laudenbach, Németország), 2. KRAVECZ NÓRA (Baja, Magyarország) 1-es iskolás fiú. D kategória: 1. TÓTH PATRIK (Nagybereg), 2. BAKSA BALÁZS (Kovászó). C kategória: 1. BELLA SZTANISZLAV (Kovászó), 2. TÚRÁNYI SZTEPAN (Kovászó), 3. SIMON VALENTIN (Kovászó). D kategória: 1. VIKTOR RISSÉ (Laudenbach, Németország), 2. HEÉ KRISZTIÁN (Nagybereg), 3. CSOK ÁDÁM (Nagybereg). A kategória: 1. HOLOZSI JÓZSEF (Kovászó) 2-es iskolás fiú: 1. HEÉ SZEBASZTIÁN-KOPOR KRISZTIÁN (Nagybereg) 1-es junior lány: 1. KALICZKA PANNA (Romhány, Magyarország), 2. ZÁN-FÁBIÁN PANNA (Nagybereg) 1-es junior fiú: 1. KOVÁCS JÁNOS (Nagybereg), 2. SZARKA TIBOR ISTVÁN (Nagybereg), 3. ZAGYVAI BALÁZS (Romhány, Magyarország) 2-es junior fiú: 1. KALICZKA PANNA- KALICZKA BENEC (Romhány, Magyarország) 1-es felnőtt nő: 1. CORINA BIETHAN (SKV Mörfelden, Németország) 1-es felnőtt férfi: 1. SCHÖN MARTIN (Bököd, Magyarország), 2. VARGA CSABA (Romhány, Magyarország), 3. HEÉ KRISZTIÁN (Nagybereg) 2-es felnőtt nő: 1. CORINA BIETHAN - LAURA RISSÉ (Laudenbach, Németország) 2-es felnőtt férfi: 1. HEÉ KRISZTIÁN-KOVÁCS JÁNOS (Nagybereg).³³

Európa- bajnokságot szerveztek 2016. május 6-7-én Svájcban, ahol a nagybereg kerékpárosok is megmutathatták, hogy milyen tehetséggel rendelkeznek. Ismételtetn elmondható az, hogy a megszerzett tudásuk, és a kitartó munkájuk meghozta gyümölcsét. Ezen a versenyen a junior fiú páros, SZARKA ISTVÁN ÉS KOVÁCS JÁNOS második helyezést ért el. Az ezen a versenyen jelenlévő ZÁN FÁBIÁN PANNA pedig egyéni versenyben 12. helyet szerezte meg. A fiúk is jó helyezéseket értek el egyéni versenyben is. SZARKA ISTVÁN a 8. míg KOVÁCS JÁNOS a 10. helyen végzett.³⁴

Ebben az évben még egy eseményen vettek részt, és versenyezhettek a nagybereg művészkerékpárosok. Ezt a bajnokságot már 15. alkalommal rendezték meg Nagyberegen. Különböző korosztályok indultak a versenyen. Voltak páros és egyéni produkciók is egyaránt. A beregi kerékpárosok ezen a bajnokságon is jól szerepeltek. Majdnem minden kategóriában vannak dobogós helyezések. Ezt az eredmények is jól megmutatják. Az eredmények a következők voltak. Egyéni, iskolás fiú (U11): 1. TÓTH PATRIK (Nagybereg, Ukrajna) 2. BODNÁR ROLAND JÁNOS (Nagybereg, Ukrajna) Egyéni, iskolás lány (U11): 1. DECSI ANNA (Guta, Szlovákia) 2. PIKA IZABELLA (Nagybereg, Ukrajna) 3. KOPOR KRISZTINA (Nagybereg, Ukrajna) Páros, iskolás lány (U11): KOPOR MÁTÉ (Nagybereg, Ukrajna) Egyéni, iskolás fiú (U13): 1. VIKTOR RISSÉ

³³ Szabó Sándor: A szomszédok megijedtek, a német világbajnok tarolt. Kárpáti Igaz Szó, 2015-10-29 / 156-157. szám. Elérhető: 2024.04.26.

³⁴ Hegedűs Csilla: Ezüstérmesek lettek művészkerékpárosaink az EB-n. Kárpáti Igaz Szó, 2016-05-21 / 72. szám. Elérhető: 2024.04.30.

(Laudenbach, Németország) 2. CSOK ÁDÁM (Nagybereg, Ukrajna) Egyéni, iskolás fiú (U15): HEÉ SZEBASZTIÁN (Nagybereg, Ukrajna) Egyéni, iskolás lány (U15): 1. LAURA RISSÉ (Laudenbach, Németország) 2. SÁGI ALEXANDRA (Romhány, Magyarország) Páros, iskolás fiú (U15): HEÉ-CSOK (Nagybereg, Ukrajna) Egyéni, junior fiú: 1. SZARKA TIBOR ISTVÁN (Nagybereg, Ukrajna) 2. KOVÁCS JÁNOS (Nagybereg, Ukrajna) 3. ZAGYVAI BALÁZS (Romhány, Magyarország) Egyéni, junior lány: 1. HUGYECZ ZSÓFIA (Romhány, Magyarország) 2. ZÁN-FÁBIÁN PANNA KLÁRA (Nagybereg, Ukrajna) 3. NAGY LINA (Romhány, Magyarország) Páros, junior lány: 1. KULICH - RAKÓCZA (Gúta, Szlovákia) 2. DOMIN - FORDOS (Gúta, Szlovákia) Négyes, junior lány: MIHALICS-KULICH-RAKÓCZA-DOMIN (Gúta, Szlovákia) Egyéni, felnőtt férfi: 1. VARGA CSABA (Romhány, Magyarország) 2. SCHÖN MARTIN (Bököd, Magyarország) 3. VARGA MARCELL (Romhány, Magyarország) Páros, felnőtt férfi: 1. Dévényi - Hlacsok (Romhány, Magyarország) 2. VARGA - HUGYECZ (Romhány, Magyarország) 3. HEÉ - KOVÁCS (Nagybereg, Ukrajna)³⁵

2017-ben tizenhatodik alkalommal került megrendezésre a Nyílt Ukrán Teremkerékpár-bajnokság. Ezen a versenyen is több korosztályban indultak a versenyzők. A 9-10 évesek között a legtöbb pontot a nagybereg színeiben versenyző FÜLÖP BENCE szerezte, míg a lányok között a kiemelkedő produkciót bemutató JULIE TUMOVÁ Csehországból. A 10-12 évesek között a nagybereg BODNÁR ROLAND JÁNOS és MÁTÉ BIANKA lett a bajnok. A 12-14 évesek között KOPOR KRISZTIÁN (Nagybereg) és OLLÉ EDINA (Gúta, Szlovákia) végzett az első helyen. A junior korosztályban-egyben MARTIN KOURIL (Csehország), a lányok között pedig ZÁN FÁBIÁN PANNA KLÁRA (Nagybereg, Ukrajna) kapta a legtöbb pontot a zsűritől. Junior kettesben a SZARKA TIBOR ISTVÁN és KOVÁCS JÁNOS alkotta nagybereg páros nem talált legyőzőre, míg a junior korú lányok között a KULICH ESZTER és RAKÓCZA DÓRA kettős volt a legeredményesebb a szlovákiai Gutáról. Felnőtt kategóriában csak egyéni versenyzők indultak, közülük VARGA CSABA (Romhány, Magyarország) és CORINNA BIETHAN (Németország) végzett az első helyen.³⁶

2018. október 27-én megrendezték a XVII. Nyílt Ukrán Teremkerékpár-bajnokságot, és ez volt egyben a III. Kelet-európai Kupasorozat döntője is. Ezen az eseményen összesen 36 sportoló indult. A versenyen részt vettek magyarországi és szlovákiai versenyzők is egyaránt. A nagyberegiek ezen a megmérettetésen is kimagasló eredményeket értek el. Ezt az eredmények is jól mutatják. Eredmények: Férfi egyéni, U9-es korosztály: I. helyezett: LEVKO JURIJ (Nagybereg, Ukrajna) II. helyezett: DUBRIV ROMAN (Nagybereg, Ukrajna) III. helyezett: LÖRINCZ ANDRÁS VIKTOR (Nagybereg, Ukrajna).

Női egyéni, U9-es korosztály: I.helyezett: BUDAHÁZI BARBARA (Nagybereg, Ukrajna)

³⁵ Hegedűs Csilla: Nemzetközi teremkerékpár-bajnokság Nagyberegen. Kárpáti Igaz Szó, 2016-11-03 / 159-160. szám. Elérhető: 2024.05.02.

³⁶ XVI. Nyílt Ukrán Teremkerékpár-bajnokság. Kárpátalja, 2017-11-02 / 44. szám. Elérhető: 2024.05.03.

II.helyezett: MOLNÁR VIVIEN (Nagybereg, Ukrajna) III.helyezett: BUDNYICSENKO DORINA (Nagybereg, Ukrajna).

Férfi egyéni, U11-es korosztály: I. helyezett: FÜLÖP BENCE (Nagybereg, Ukrajna) II. helyezett: POPOVICS ALEX (Nagybereg, Ukrajna) III. helyezett: BODNÁR SZTANISZLÁV (Nagybereg, Ukrajna).

Női egyéni, U11-es korosztály: I. helyezett: Mészáros Kármén (Tardos, Magyarország) II. helyezett: Püspöki Orsolya (Nagybereg, Ukrajna).

Férfi egyéni, U13-as korosztály: I. helyezett: CSÓTI TAMÁS (Bokod, Magyarország) II. helyezett: PLESA KRISZTOFER (Nagybereg, Ukrajna).

Női egyéni, U15-ös korosztály: I. helyezett: KOPOR KRISZTINA (Nagybereg, Ukrajna) II. helyezett: VISZKOCSIL VANESSZA ALEXANDRA (Tardos, Magyarország).

Férfi egyéni, junior korosztály: I. helyezett: SZARKA TIBOR ISTVÁN (Nagybereg, Ukrajna) II. helyezett: HEÉ SZEBAZTIÁN (Nagybereg, Ukrajna).

Női egyéni, junior korosztály: I. helyezett: ZIBRITA NATÁLIA (Gúta, Szlovákia) II. helyezett: SÁGI ALEXANDRA (Romhány, Magyarország) III. helyezett: RAKÓCZA DÓRA (Gúta, Szlovákia).

Férfi páros, junior korosztály: I. helyezett: HEÉ SZ. – KOPOR K. (Nagybereg, Ukrajna).

Női páros, junior korosztály: I. helyezett: ZIBRITA N. – FORDOS N. (Gúta, Szlovákia) II. helyezett: OLLÉ E. – DECSI A. (Gúta, Szlovákia).

Női négyes, junior korosztály: I. helyezett: OLLÉ–DECSI–VARGA–NAGY (Gúta, Szlovákia).

Férfi egyéni, felnőtt korosztály: I. helyezett: VARGA CSABA (Romhány, Magyarország) II. helyezett: SCHÖN MARTIN (Bokod, Magyarország).³⁷

2018-ban még egy fontos eseményen is részt vettek, az ekkor megrendezett Európa-bajnokságon. Tizenhét ország képviseltette magát a versenyen. Ahogy ez eddig is volt, most is Ukrainát képviselve indultak a nagyberegiek. A bajnokságon a SZARKA TIBOR ISTVÁN- HEÉ KRISZTIÁN duó harmadik helyen végeztek. Egyéni versenyben SZARKA TIBOR ISTVÁN 6. helyen, HEÉ KRISZTIÁN kilencedik, míg ZÁN-FÁBIÁN PANNA 15. helyen végzett.³⁸

2019-ben az Európa-bajnokságról ezüstéremmel térhettek haza a nagybereg-i sportolók. Az esemény Franciaországban került megrendezésre, Geispolsheim városában. A megmérettetésen szerepeltette magát, Belgium, Magyarország, a házigazda Franciaország, Ausztria, Csehország, Szlovákia és Németország. A nagybereg-i ezüstérmet HEÉ SZEBAZTIÁN- ZÁN-FÁBIÁN PANNA páros szerezte meg.

³⁷ Bursza Krisztina: Nagybereg-i sikerek a Nyílt Ukrán Teremkerékpár Bajnokságon. Kárpátalja.ma – kárpátaljai magyar hírportál, 2018.10.29. Elérhető: <https://karpatalja.ma/karpatalja/sport/nagybereg-i-sikerek-a-nyilt-ukran-teremkerepar-bajnoksagon/> 2024.02.16.

³⁸ Szabó Sándor: 2018 – ahogy mi láttuk. Kárpát Igaz Szó, 2019.01.16. Elérhető: <https://kisso.net/2019/01/16/2018-ahogy-mi-lattuk/> 2024.02.16.

2021-ben megrendezésre került az I. Kisvárdai Teremkerékpár Kupa, amely a Kelet Európa-kupa II. fordulója is volt egyben. A junior korosztályban KOPOR KRISZTINA ÉS PLESA KRISZTOFER egyéni versenyben mindketten aranyérmesek lettek. Páros versenyben is ők ketten indultak, ahol szintén nem találtak legyőzőre, így ebben a kategóriában is ők lettek az elsők. A felnőtt kategóriában Heé Szabasztián harmadik helyezést ért el.³⁹

Az ebben az évben rendezett svájci Európa- bajnokságon vegyes páros kategóriában a nagyberegiek ezüstérmesek lettek. Az egyéni verseny kategóriában pedig, HEÉ SZABASZTIÁN 5. helyen, ZÁN-FÁBIÁN PANNA 8., míg KOPOR KRISZTINA 10. helyen végzett.⁴⁰

3.2 Koronavírusos időszakban való működés, célok a jövőre nézve

A koronavírusos időszakban milyen nehézségekkel kellett szembenézniük?

A koronavírus mint minden egyes sportágban és mint minden országban így a mi sportágunkra is rávetette bélyegét. Volt egy olyan időszak, amikor semmilyen féle tevékenységet nemlehetett végezni. Korlátozottak a lehetőségeink, mivel mi teremhez vagyunk kötve. A kiscsoport a Nagyberegi Dobra Péter Líceum tornatermében edzett. A nagyobb csoport micsak úgy hívjuk őket, hogy az elit, ők a Nagyberegi Református Líceum tornatermében foglalkoztak. Ebben az időszakban mindkét tornaterem zárva volt, ezért a tanítványainktól azt kértük, hogy amennyiben lehetőségük engedi fejlesszék az állóképességüket és az edzésről se mondjanak le. Ez azért fontos, mert előről kezdeni mindent az nagyon nehéz.

A jövőre nézve milyen célokat szeretnének elérni?

Először fordult az elő, hogy a svájci junior bajnokságon nem tudunk részt venni, mivel Ukrajnában háború dúl, és az anyagiak se engedik meg. Edzeni sincs lehetőségünk. Várjuk azt a lehetőséget, hogy minél hamarabb véget érjen a háború és újra foglalkozni tudunk a gyerekekkel. Mindent az elejétől kezdve nem kellesz tanítani a gyerekeknek. És ezt a munkát ami már a koronavírus miatt és most a háború miatt megszakadt újra indítani. És most megint lemaradunk a világszínvonalról, számunkra ez egy nagy visszaesés. A jövőre nézve is szeretnénk ugyanolyan eredményesek lenni, mint ahogy már sikerült. Bízunk benne, hogy sikerül megtartani a sportolóinkat és olyan eredményeket elérni amiket eddig produkáltak.

³⁹Három éremmel tértek haza Kisvárdáról a nagybereg drótszamarasok. Kárpát Igaz Szó, 2021.09.27. Elérhető: <https://kiszó.net/2021/09/27/harom-eremmel-tertek-haza-kisvardarol-a-nagybereg-drótszamarasok/> 2024.05.08

⁴⁰Ezüstérmet érő „kerékpártáncot” lejtettek a nagyberegiek Svájcban. Kárpát Igaz Szó, 2021.08.29. Elérhető: <https://kiszó.net/2021/08/29/ezustermet-ero-kerekpartancot-lejtettek-a-nagyberegiek-svajcban/> 2024.05.10.

IV. FEJEZET. A BEREGI SZŐTTES TÖRTÉNETE

Az előző fejezetekben részletesen bemutatásra került a teremkerékpár mint sport Nagyberegen. És mint ezelőtt említést kaptak a teremkerékpár mellett más tevékenységek is a beregiek életén belül. Tovább szerettem volna haladni ezen a vonalon, viszont egy új arcát megvizsgálni a Nagyberegi lakosságnak. Mélyrehatóbban, illetve átfogóbban vizsgálni a kulturális életüket a múltban és a jelenben. Így arra a határozásra jutottam, hogy az előző fejezetekben csak névlegesen említett beregi szőtest bemutatassam. A munkámban bemutatásra kerül a beregi szőttes és hímzés története, készítése, alapítói. Az olvasóval megszeretném ismertetni Nagyberegnek ezt az arcát is. Ismét egy olyan témával foglalkozok, amivel még részletesen nem foglalkozott senki. Azért választottam, ezt a témát, mivel nagyberegiként szívügyem, a teremkerékpár mellett erről is írni, valamint a Csipkebogyó-és Beregiszőttes Fesztiválhoz is kapcsolódik.

Története és a kezdete

A szőttes alapanyagát a kezdetben kender adta, később kender mellett pamutot kezdtek el használni. Napjainkban pedig teljesen a pamutra tértek át. Az újításra azért volt szükség, mivel a kenderfonal nehezen színezhető volt. Ezért a vásznakon is kevés minta található, amelyeket kenderfonallal szőttek. Kékre és pirosra festett fonalakból, egyszerű mintákat szőttek a kendőkre. A XX. század elején a pamut fonal megjelenésével gazdagodott a szőttesek színezete és mintavilága. A mértani alakzatok mellett megjelentek virágos-szegfűs, rózsás, tulipános, eperleveles, bokros minták. A bonyolultabb minták komplexebb eszközöket igényeltek. Ilyenek például a szedőtű, kis- és nagy csíkszedő deszka. Vidékünkön hagyományos minta fehér alapon piros és kék volt, ma már a piros és a fekete színek az elterjedtebbek. A szőttesek mintái nem csak a háztartásokban voltak, és máig vannak jelen a népviseleten túl is megfigyelhető jelenség volt a népi élet ünnepein szertartásain. A díszítésnek mindenhol megvolt a rendje. Hogy erre felhozzak egy példát, a kenyértésztát simacsíkos kendővel takarták le, míg a készre sült kenyeret már díszesebb mintájú kendővel takarták le. A beregi-szőttes gazdag mintázata sok-sok nemzedék munkájának köszönhető. A nemzedékek munkájának eredménye új minták megjelenésével és beépülésével járt. Csillagos, farkasnyomos, Rákóczi, gránátalmás, szegfűs, őszirózsás, madaras, tölgyfaleveles-makkos motívumok is használatosak lettek. Egyedi színvilággal rendelkezik a Rákóczi minta, amely fehér alapon sárga, zöld, piros és fekete színekből áll. Ez a minta az Ilosva melletti Kisrákóc ruszin faluról kapta nevét. Viszont az elnevezéséről más elméletek is születtek. Az egyik ilyen szerint, egy ilyen mintájú kendőt terítettek arra a kőre, ahol a fejedelem megpihent. Egy másik értelmezés szerint egy ruszin asszony, egy ilyen mintájú inget adott a fejedelemnek, azóta nevezik így. Bármilyen mintát is használtak sohasem borította be a használt anyag egész felületét. A szokás szerint, minden eladó sorba került leányok kelengyéjében, minimum 24 darab, különböző csíkozott törölköző kendő, kenyérszakajtó- és törölkendő kellett, hogy legyen. Ezenkívül a násznagyoknak, a vőfély és a

menyasszony vivő lovaira is hímzet kendőket készítettek. Ugyanilyen figyelemmel készítették a díszes komakendőt is. Az abroszokat csak két végükön hímezték. A régi komakendőkön, abroszokon, díszkendőkön szedett szöttes minták maradtak fenn.⁴¹

A magyar parasztság körében hosszú évszázadokon keresztül töltött be nagy szerepet a kender és a len fonallá alakítása, majd ennek vászonná, textíliává szövése. Az egykori Bereg és Ugocsa magyarlakta településeiben nagy hagyománya volt és van a szövés-fonásnak. A mélyen fekvő bereg vizes területei remek termőterületként szolgált a kender termesztésére. Mára már ez kikopott a köztudatból, és kevesen maradtak a művelői között. Kivételt képez Nagybereg, ahol nem csak, hogy ez fennmaradt, hanem nemzeti értékévé vált. Nagyberegen valamint a két szomszédos faluban Beregújfaluban és Kígyóson az utolsó nemzedék él, akik még látták a kender termesztést és a annak felhasználását. Az elkövetkezendő nemzedék már csak megőrzi a hátrahagyott szötteseket, kendőket, abroszokat. A kender termesztése és felhasználása, habár feledésbe merült a szövés továbbra is folytatódik egyes iskolákban, hogy egy példával éljek, ilyen a Nagyberegi Dobrai Péter Középiskola.⁴²

Az első kivarrt farkasnyomos minta 1878-ban készült el, piros fekete fonallal Beregújfaluban.⁴³ A legrégebbi fennmaradt beregi hímzés 1668-ba készült.⁴⁴

Szülőházamban, Nagyberegen a mai napig él a szöttes készítés hagyománya. A Nagyberegi Dobrai Péter Középiskolában létrehozott szöttes múzeumban megtekinthetőek szövéshez és fonáshoz használatos tárgyak, régi szöttesek, melyek között 130 éves darabok is fellelhetőek. A II. világháború után a len és a kender termesztése háttérbe szorult, és a szövőszékeket is félretették, mondván nincs erre szükség. Ebben az időszakban a meglévő vásznakra hímezték az asszonyok, az elhasznált ruhadarabokból pedig falipokrókat készítettek. A Nagyberegi Középiskolában, 1979-től tanórák keretein belül tanulhatják a fiatalok a szövés fonás fortélyait, mindezt ANTONYIKNÉ POLÓNYI KATALIN kezdeményezésére valósulhatott meg. ANTONYIKNÉ POLÓNYI KATALIN a hatvanas évek elején a Nagyberegi kolhoz bázisán szövő- és hímző csoportot hozott létre. Összegyűjtötte és rendezte a beregi szöttesek, valamint a hímzés motívumait. Csoportjában az asszonyok nem csak szöttek, hanem keresztzemes hímzéseket is készítettek. Saját kezűleg készített házi vászonra hímezték. A hatvanas években sok megrendelést kaptak, és a beregi-szöttes eljutott Moszkvai olimpiára is. A Rákóczi mintást szöttesek Németországba és Japánba is elkerültek. A beregi szöttes fénykorában minden Kárpátaljai étteremben jelen volt. Későbbiekben ANTONYIKNÉ POLÓNYI KATALIN, Népművészet Érdemes Mestere tanítványa, PRÓFUSZ MARIANNA országosan

⁴¹ Beregi szöttes és hímzés, <https://www.karpataljainepfoiskola.hu/beregi-szottes-es-himzes/> Elérhető: 2024.05.14.

⁴² Beregi szöttes és hímzés, <https://www.karpataljainepfoiskola.hu/beregi-szottes-es-himzes/> Elérhető: 2024.05.14.

⁴³ U.o.

⁴⁴ Beregi szöttes és nagyberegi szöttesmúzeum, Kárpátaljai Népfőiskolai Egyesület. Elérhető: <https://www.karpataljainepfoiskola.hu/nagyberegi-szottes/> 2024.05.14.

elismert szövőő vette át a helyét, aki megkapta a Népművészet Ifjú Mestere címet. Rajta kívül még említésre érdemes OROSZ GIZELLA Beregújfaluban, BAKÓ OLGA Kígyoson, valamint BARATÉ IRÉN, OHÁR KATALIN, KOVÁCS IBOLYA, MESTER IRÉN ÉS DERCENI VIOLA Érdemes Népi Iparművész.⁴⁵

2008-ban a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán állandó kiállítás nyílt, azzal a céllal, hogy fennmaradjon és megőrződjön, valamint betekintést nyerjenek az emberek a beregi-szöttek világába. A kiállításon szöttek és a szöttekhez használatos eszközök találhatók. A kiállítóterem ANTONYIKNÉ POLÓNYI KATALIN nevét viseli, aki a magángyűjteményét ajánlta fel a főiskola számára. Három embernek köszönhető, hogy ez létrejöhetett, ANTONYIKNÉ POLÓNYI KATALIN, PRÓFUSZ MARIANNA ÉS DR. KÉSZ MARGIT. A beregi-szöttek kiterjed az ugocsi falvak egy részére is.⁴⁶

Beregi szöttekről általánosan

A szövésről általánosan tudni kell, hogy már a honfoglaló magyarok is használták, ez az asszonyok feladata volt. Az asszonyok ruhaneműket, szőnyeget, nemezeket készítettek. Ezeket mindennap használatban voltak, ezért hamar tönkrementek. Nem is sok darab maradt fenn belőlük az utókor számára. A hun lányok színes övekete készítettek és a ruházatukat gyakran hímezték. Az ásatások során előkerültek a sírokból gyönggyel díszített inggallér, valamint aranszálas hímzések is találak. Ekkor még a vásznakat kizárólag kenderből készítették.⁴⁷

Az árpád-házi királyok udvarában is szövőműhelyek működtek. SZENT ISTVÁN, felesége GIZELLA királyné műhelyében magyar lányok is dolgoztak. Jellegzetes mintát használtak. A fonó- és szövőiparok székhelyei a városok voltak, az Anjou királyok uralkodása idején. Franciaországból egy szőnyegszövőt is hoztak, amivel növelték a szövés minőségét és színvonalát. A szövőipar a reneszánsz idején élte virágkorát, a szövőcéhek is fejlődésnek indultak. A mesterek Itáliából érkeztek, a szövéshez való anyagot pedig Németországból hozták. A török megszállást követően, reneszánszt a hanyatlás időszaka vette át. Ennek az időszaknak a mintavilágából is visszatükrözödnék a korabeli nehézségek, textília hiány, alkotói válság volt jelen. A műhelyekben a varró mesterek és a mesterasszonyok irányították a munkálatokat. Jobbágyok dolgoztak nagy létszámban ezekben a műhelyekben. A szöttek darabokat hasonlóképpen készítették az úrnőnek mint saját maguknak, tehát nem tettek különbséget ebben. A mintázatot egyenlően varrták és hímezték. Így olvadhat be az úri hímzések motívumvilága, szerkesztése, készítése és színezése a néphagyomány kincstárba. A reneszánsz és a török stílusú szöttek mai napi megmaradt a népművészetünkben. Sok úri hímzés maradt fenn a 16-17. századból. Mária Terézia látva ezt, selyemhernyók tenyésztését szerette volna. A 19. század második felében fellendült ez az

⁴⁵ Beregi szöttek és hímzés, <https://www.karpataljainepfoiskola.hu/beregi-szottes-es-himzes/> Elérhető: 2024.05.14.

⁴⁶ U.o. <https://www.karpataljainepfoiskola.hu/beregi-szottes-es-himzes/> Elérhető: 2024.05.14.

⁴⁷ Dancs Krisztina: A beregi szöttek múltja és jelene, 117 old.

iparág, és terjedni kezdet. Erőtéljes színvilág, vidám hangulat, laza stílus jellemezte ebben az időben a szőttesek mintázatát. A következő században hanyatlani indult ez a stílus.⁴⁸

A 20. században egyfajta hanyatlásnak idült a szövés hagyománya. A szőttesek értékét, magának az anyagnak az eredeti szépségén kívül a díszítőelemek elrendezése adja. A legjellegzetesebb motívumok különböző technikával beszőtt csíkos minták adják. Ezeknek a funkciója kettős: a csíkozás egyrészt, mint osztóelem van jelen és tagolja szőttesek felületét, másrészt jelentéssel is bírnak. Például a csíkok száma határozza meg a szőttes funkcióját. A kézi szövésnek a feladata a hagyományörzés, egyedi minták létrehozása és igények megfogalmazása, valamint annak teljesítése.⁴⁹

Szövés

A beregi szőttes része a nagyberegiek kultúrájának, népművészetének. rövid bevezetővel szeretném kezdeni, hogy átláthatóbb legyen mindenki számára. Elsősorban meg kell ismerkednünk azzal a fogalommal, hogy mi is az a népművészet. A népművészet- tágabb értelemben valamennyi népművészeti ágazat (népköltészet, népzene, néptánc, díszítőművészet, népviselet) elnevezése, szűkebb értelemben tárgyak művészi megformálása. A paraszti társadalom nem tesz különbséget a népművészeti és a nem népművészeti tárgyaik között. De ezzel nem csak ők vannak így, a népművészettel foglalkozó etnográfusok is nehezen tudják meghúzni a kettő között a határt. A néprajzi kutatás elsősorban azokat a tárgyakat sorolja a népművészet körébe, amelyekben esztétikai funkció fontossága megnőtt a célszerű használhatóság ellenében. Ezek általában ünnepi szertartásokhoz és szokásokhoz kötött, a mindennapi használatból kivont, megkímélt, díszített tárgyak, vagyis a paraszti tárgyi világoknak a mások, a közösség szeme elé szánt reprezentációs szférája. A népművészetből azonban nem lehet kivonni a mindennap használt eszközöket sem, mivel ezeknek a megformálásánál is érvényesülnek az esztétikai normák. A népi díszítőművészet, illetve a népművészet alatt tehát a parasztság tárgyformáló, tárgyat díszítő művészi alkotói tevékenységét kell érteni.⁵⁰

A szövés a legrégebb mesterségek egyike. A hétköznapi darabok egyszerűek voltak, míg az ünnepi szőtteseket igyekeztek színeesebbé tenni, ezáltal különbséget téve a mindennapoktól. A falusi élet minden eseményének megvolt a maga jellegzetes szőttes darabja. Elmondható, hogy a szövés az különböző időszakok hagyatékából tevődik össze. Az elkészítése komolyabb tudást igényelt, de az ügyesebb parasztasszonyok megtanulták, értettek hozzá.⁵¹

Szimbólumok

⁴⁸ Dancs Krisztina: A beregi szőttes múltja és jelene. 117-118 old.

⁴⁹ U.o 118.old.

⁵⁰ Dancs Krisztina: A beregi szőttes múltja és jelene, 115-116 old.

⁵¹ Dancs Krisztina: A beregi szőttes múltja és jelene, 116 old.

Ha már ennyi említés esett a szöttesek mintájáról, akkor most érdemes külön is megemlíteni őket és egy kicsit jobban is megismerni jelentésüket. A népművészet esztétikai értékét, alkotó művészeti tudatosságát illetően megoszlanak a vélemények. A hagyományos felfogás a díszítmények jellegét emelik ki.⁵²

Mint minden népművészeti ág, így a beregi szötteknek is van motívumvilága. Minden mintának célja, jelentése és üzenete van. A kultúra működése a jelek és a jelképek nélkül nem egész. A jelek nem önmagukban élnek, hanem rendszereket alkotnak melyek szabályok keretei tartanak össze. Ha a 19. századi magyar népművészeti tárgyakat vesszük figyelembe, akkor egyértelműen elmondható, hogy természetből vett mintákat használtak. A 20. században már növényi mintákat kezdtek el alkalmazni. Ezeknek a díszítőelemeknek szimbolikus értékük van.

A beregi szöttesekben megjelenik a gránátalma, a tulipán a Rákóczi- és a farkasnyomos minta is. A gránátalma szimbolizálja az alma és a sokmagú gyümölcsök jelentésköréhez kapcsolódik. Almaként az újjászületés és halhatatlanság, a sok mag miatt pedig a születés és a termékenység jelképe. A nép ezt tartotta a legtisztábbnak, mivel a magába a gyümölcsbe a fereg se ment bele. A tulipánminta a nőiesség jelképévé vált. Francia értelmezés szerint a szerelem megvallásának jele.⁵³

A 20. században egyfajta hanyatlásnak indult a szövés hagyománya. A szöttesek értékét, magának az anyagnak az eredeti szépségén kívül a díszítő elemek elrendezése adja. A legjellegzetesebb motívumok különböző technikával beszőtt csíkos minták adják. Ezeknek a funkciója kettős: a csíkozás egyrészt mint osztóelem van jelen és tagolja szöttek felületét, másrészt jelentéssel is bírnak. Például a csíkok száma határozza meg a szöttek funkcióját. A kézi szövésnek a feladata a hagyományörzés, egyedi minták létrehozása és igények megfogalmazása, valamint annak teljesítése.⁵⁴

Antónikné Polónyi Katalin munkássága

A férje révén került Nagyberegre. Nagyberegen a II. világháború után a szegénység mellett reménységet is látott az emberek szemébe, valamint még mindenki szívébe ott lapult a gyász. Sokan még a háborúban elesett, lágerekbe elhurcolt szeretteiket siratták és gyászolták. Ekkor a férje kolhozelnök volt. KOCSI IDA nevű asszony fogadta be őket, és nála kaptak tisztaszobát, valamint konyhát. Esténként az emberek egymásnál mentek át társalogni. Ezek az esték áramkimaradások miatt petróleumlámpa társaságában teltek. A beszéd témák között gyakran szerepelt a gyász, a háború szörnyűségei, a szegénység is terítékre került. Az összeüléseken nem csak beszélgettek az emberek egymással, vittek magukkal foltozni, varrni valót.⁵⁵

⁵² Dancs Krisztina: A beregi szöttek múltja és jelene, 118 old.

⁵³ Dancs Krisztina: A beregi szöttek múltja és jelene, 118-119 old.

⁵⁴ Dancs Krisztina: A beregi szöttek múltja és jelene 118 old.

⁵⁵ Dancs Krisztina: A beregi szöttek múltja és jelene 120 old.

A falusi emberek a régi megszokott mintákat, gyakran keverték az új technikával készítettekkel. ANTÓNIKNÉ POLÓNYI KATALIN elhatározta, hogy összegyűjti és rendszerezi a szőtteseket. Ezért arra kérte az mebereket, hogy adják oda neki azokat a darabokat, amiket még nagy- és dédmamájuk készített. Ekkor kerültek elő a különféle szőtt abroszok, dísz- és komakendők, párnahúzatok valamint ruhadarabok. Az előkerült darabok mintáit egy kockáslapra kezdte el átrajzolni, majd ezeket úgy rendszerbe foglalni, hogy mindegyiknél fel volt tüntetve, mikor készült, milyen színek találhtóak meg rajta és milyen mintavilággal rendelkezik. A gyűjtés végére kialakult három csoport.⁵⁶

A beregi gyűjtőnév alatt három csoportot különböztetünk meg:

1. csoport: helyi asszonyok által készített legegyszerűbb minták, melyet saját kezűleg, keresztszemes öltéssel varrtak ki kendőikre, abroszaikra. Ez háromtól kezdődő 12-16 soros szélminta, cakk sok változata, a kisszegfű vagy a levele indás apróvirágos, de geometrikus minták alapján képződő csoport.

2. csoport: azok a minták, melyeket a középkor és újkor hajnalán vándor takácsok és mesterlegények hoztak különböző tájakról vidékünkre.

3. csoport: ebbe a csoportba a jövevényminták kerültek. Ugyanis amikor meglátott egy teljesen idegen mintát, biztosra vette, hogy a nagymama, aki szőtte-hímezte, tősgyökeres, helyi származású, vagy más vidékről került mennyecskének ide és hozta kelengyéjével együtt.⁵⁷

Ebben a falusi közösségben az asszonyok nemzedékről nemzedékre adták át tudásukat, így fenntartva ezt a hagyományt. Időteltéve ezek a minták gyarapodtak, sokasodtak, formát és nevet is kaptak, viszont a színek a régié maradtak, ezek pedig a piros és a kék voltak. A 20. század 20 as éveiben már szerepet kap a fekete szín is, de még nem nagymértékben alkalmazzák.⁵⁸

Ő tanácsolta, hogy az elkészített kézimunkákat vigyék el az Ungvári Népművészeti Központba. Az ide elhozott munkák értékelésre kerültek, Képzőművészeti Alap zsűritagjai is értékelték. Az eseményt követően a nagyvárosi ajándékküszletekben is megvásárolhatóak és megrendelhetőek lettek a beregi szőttesek.⁵⁹

POLÓNYI KATALIN elképzelései között szerepelt egy szövőműhely berendezése, melynek remek helyett a Nagyberegen álló kolhoz épülete biztosított. Az asszonyok csak bedolgozóként voltak jelen a műhelyben, ez nagy előnyt jelentett a családok számára, mivel a házimunka elvégzése után is lehetett itt dolgozni. És mindez a jövedelmükhöz is hozzá tett. A kolhozhoz tartozott 3 falu, Nagyberég, Beregújfalú és Kígyós. Ezekből a falvakból jártak össze az asszonyok szőni, akiknek a

⁵⁶ Dancs Krisztina: A beregi szőttes múltja és jelene 120 old.

⁵⁷ Dancs Krisztina: A beregi szőttes múltja és jelene 120-121 old.

⁵⁸ U.o 121 old.

⁵⁹ Dancs Krisztina: A beregi szőttes múltja és jelene 121 old.

létszáma a 60 as évektől kezdve elérte a körülbelüli harmincas főt. Volt egy nagyobb réteg, akik hímeztek. Beregújfaluban működött egy hímző csoport, amely akkoriban 52 fővel rendelkezett. A háború okozta nehézségek miatt nem volt elég fonál, ezért a környező falvakról, például Zariccsáról vásárolták meg a kellő fonalakat.

A nyolcvanas évekre fellendült ez az iparág és az asszonyok is nagy elismerésnek örvendtek, valamint sok megrendelést kaptak. A megrendelésekből jutott a kárpátaljai éttermek és fogadók falaira is. Később felkérték őket, hogy készítsenek táncos ruhákat a Kárpátaljai állami Népi Együttes részére beregi mintára.⁶⁰

Hogy ez a szakma és iparág feledésbe ne merüljön a hatvanas évektől kezdve a Nagyberegi Középiskolába bevezették a szövés-fonás oktatását tanóra keretein belül. Volt egy szakkör is a tanórán kívül, amit személyesen POLÓNYI KATALIN vezetett. A résztvevők a szövésen kívül a minták megrajzolását is megtanulhatták. 1979-ben felépült az új iskola, mely helyett adott az új műhely számára, ahová már szövőszékek is bekerültek. A falakat a beregi minták rajzai díszítették. Ezek a mai napig szemléltetőként szolgálnak a tanulók számára. Ezzel a hagyománnyal nem csak POLÓNYI KATALIN foglalkozott, többen is megőrizték a hagyományt. Említendő DERCENI VIOLA is, aki szintén beregi szőttesekkel foglalkozott.⁶¹

A beregi szőttes és Prófusz Marianna

Néhány szót szeretnék ejteni az életéről és munkásságáról, és hogy miként őrzi még a mai napig is a beregi szőttesek hagyományát és hogyan adja át tudását a következő nemzedéknek.

PRÓFUSZ MARIANNA 1959- ben született Beregszászba. 1976 novemberétől kezdett a szövéssel foglalkozni. A családjában többen is foglalkoztak a szövés tudományával. 1979-től kezdve a Nagyberegi Középiskolába kezdte meg oktatni a szövést. A szövés mellett elvégezte az Ungvári állami Egyetemen a kémia és biológia szakot. 1984-ben elnyerte a Népművészet Mestere, majd a Népművészet Ifjú Mestere címét. 1990 megkezdte tanulmányait Zalaegerszegen, itt megismerkedett magyarországi népművészekkel is. Akik támogatásával elvégzett egy szövőtanfolyamot. 2007-ben megkapta a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjét.⁶²

Munkáit több helyen is bemutatták, illetve kiállították. Külföldet is bejárta a szőttesei. A népművész elmondása szerint a Nagyberegi Középiskolában található múzeum segít népszerűsíteni a beregi szőtest. A helyieken kívül, távolról érkezőket is magához hív ez a turisztikai látványosságnak is titulálható beregi szőttes múzeum. A szőtteseket általában télen készítették, mivel ekkor volt több idejük az asszonyoknak és a leányoknak.

A szőttesekre mai napig igényt tartanak az emberek, és felhasználják őket esküvőkön,

⁶⁰ Dancs Krisztina: A beregi szőttes múltja és jelene 121 old.

⁶¹ Dancs Krisztina: A beregi szőttes múltja és jelene 121 old.

⁶² Dancs Krisztina: A beregi szőttes múltja és jelene, 123 old.

templomokban, van, aki háza díszítésére használja. Van egy másik fajta használata a szőtteseknek, vőfélykendőket készítettek belőlük. Az ismertsége miatt megrendelések is vannak. Több településen a mai napig szőnek és hímeznek, mivel az emberek tudják, hogy turisták is érkeznek vidékünkre, és nekik valamivel szolgálni kell.

Az emberekben tudatosítani kell, hogy a kézzel készített alkotásokban van érték, amiben benne van a művész türelme és szeretete.⁶³

Bereg megyén belül több helyen is megtalálhatóak a beregi szőttessel foglalkozó népművészek. Nagyberegen kívül még, Beregújfaluban, Kígyóson, Nagydobronyban és Dédában. Napjainkban ez már nem olyan elterjedt, mint régen, már csak néhány ember foglalkozik a szövés-fonással. A falvainkban is lassan kihál az a nemzedék, akik még látták, hogyan termesztik a kendert, hogyan dolgozzák fel és hogyan lesz majd ebből vászonra hímzett minta. Amikor még ennek nagyobb hagyománya volt, akkor az asszonyok és a lányok a téli estéken ezzel foglalkoztak. A mai generáció már nem ebben növekszik fel. Ma már csak különböző szakkörökön ismerkedhetnek meg a gyerekek a szövés-fonás tudományával. Valamint van olyan iskola, ahol ezt tanóra keretén belül tanulják a fiatalok, ilyen például a Nagyberegi Dobrai Péter Középiskola.⁶⁴

⁶³ U.o 124 old.

⁶⁴ Dancs Krisztina: A beregi szőttes múltja és jelene 115 old.

V. FEJEZET. CSIPKEBOGYÓ- ÉS BEREGI SZÓTTES FESZTIVÁLOK NAGYBEREGEN

Nagyberegén a kulturális élethez és annak ápolásához hozzátartozik a Csipkebogyó- és Beregiszóttos- fesztivál. Az első ilyen esemény 2015. október 10-én került megrendezésre. Ez a fesztivál a beregi hagyományokra tette a hangsúlyt innen is kapta az elnevezést. A rendezvényt CSOK MÁRTA, az akkori polgármester nyitotta meg. Itt a nagybereg-i költőnőt, FÜZESI MAGDÁT díszpolgárrá avatták. Különböző kultúrcsoportok is felléptek a fesztiválon. Elsőként a Nagybereg-i Középiskola tanulói mutatták be produkciójukat, az *Itt születtem én, ezen a tájon* címmel. Majd folyamatosak voltak a produkciók. A Nagybereg-i Óvoda növendékei, a kigyósi és kisbégányi táncosai, valamint a Nagybereg-i Kultúrház csoportjai, később a tisztaásványi népdalkör lépett fel. Ekkor került átadásra az új polgármesteri hivatal is. A rendezvényen a nagybereg-i művészeképpárosok is tartottak egy bemutatót. Az est fővendége a Sodró népzenei együttes folytatta a felépések sorozatát.

Különböféle programokkal készültek a gyerekeknek. A Nagybereg-i tájházban a gyerekek kézműves foglalkozásokon vehettek részt. A programok mellett nagyon sok helyi és távolabbról érkező árus fordult meg. A műsort és a fesztivált, Péter Andrea énekes fellépése zárta.⁶⁵

2016-ban ismét megrendezésre került a fesztivál. Október 14-én és 15-én zajlott az esemény. Az első nap a művelődési házban lépett fel kiskunfélegyházi GULYÁS LÁSZLÓ mesemondó és a Viski bicskások nevű együttes. Az ideérkezők megtekinthették még CZÉBELY JÓZSEF vezette zenekart HANKA EVELIN énekessel, valamint TAKÁCS DÓRA és PÁVA CSABA táncosokat. Másnap istentisztelettel vette kezdetét az esemény. Ismét sok helyről érkeztek árusok is. És megannyi programmal és színpadi előadásokkal szórakoztatták az oda látogatókat. Az alkalmon újabb nagybereg-i lakosokat avattak díszpolgárrá. ANTÓNINKÉ POLÓNYI KATALIN volt iparművészt és Ukrajana érdekes népművészt, valamint FULGÁNÉ BÁBA ERZSÉBETET, Nagybereg gyermekorvosát.

Az érdeklődőket színpadi előadásokkal szórakoztatták. Fellépett a rahói Retró dal- és táncgyüttes, a kőrösmezői együttes, az Ungvári Közművelődési és Művészeti Koledzs Napraforgó folklóregyüttese, a Viski bicskások, a Credo Verséneklő Együttes, a Bagolyvár bábcsoport, és a kiskunfélegyházi Langeléta Garabonciások. Ezek mellett a Nagybereg-i Középiskola tanulói is

⁶⁵ Csipkebogyó- és Beregiszóttos-fesztivál Nagyberegén. Kárpátalja.ma – kárpátaljai magyar hírportál, 2015. október 13. Elérhető: <https://karpataljalap.net/2015/10/13/csipkebogyo-es-beregiszottes-fesztival-nagybereg-en> 2024.05.10.

bemutatták a „Ha csak kicsiny kokárda vagy a világnak gomblyukában” című, az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulóját méltató irodalmi montázst.⁶⁶

Egy év elteltével harmadjára is megrendezték a szőttesfesztivált. Szokásosan ekkor is sok árus, mesterember volt jelen. A programok is színesebbé tették az eseményt. 2017-ben is új díszpolgárokat avattak. Ebben az évben három személy kapta meg ezt az elismerést. POLCZER ENDRE, fizikatanár, POLCZER IRÉN magyar nyelv- és irodalom tanár, és KIS-PÁLÓCZI IDA, a Komlói Ukrán Kisebbségi Önkormányzat elnöke, vehették át a kitüntetést. A rendezvényen felléptek a nagyberegí óvodások, iskolások, a helyi kultúrház táncsoportja, PIRIGYI GERGELY, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola hallgatója és a Kokas banda. Az este folyamán református templomban SEBESTYÉN MÁRTA népdalénekes és ANDREJSZKI JUDIT koncertjére került sor, ezzel zárult az esemény.⁶⁷

A hagyományoknak eleget téve negyedjére szervezték meg Nagyberegen a Csipkebogyó- és szőttesfesztivált. 2019-ben is rengeteg programmal várták az oda érkezőket. Ez az év volt amikor utoljára került megrendezésre ez az esemény. Az eseményen Nagybereg újabb díszpolgárokkal bővült. Ebben az évben TÓTH DÓRA, nyugdíjas tanárnő, PRÓFUSZ MARIANNA népművész, és GÉCZI TIHAMÉR, Nagyberegi Középiskola igazgatója vehette át az elismerést. Az átadót követően színpadra léptek a Harangvirág Óvoda növendékei. A Nagyberegi Tulipán Néptáncgyűttes táncbemutatója után a Nagyberegi Középiskola tanulói szórakoztatták a közönséget. A nagyberegiek mellett feléptek még közönség a Hangraforgó verséneklő együttest, az Eszenyi Ritmus Néptáncgyűttest, a Borzsa Vári népi zenekart és a Hangicsaló énekegyüttes. A táncos-zenés előadásokat befejezve a beregi kerékpárosok vették át a szerepet. Az alkalmat a magyarországi Palmetta zenekar zárta.⁶⁸

⁶⁶ Csipkebogyó- és szőttesfesztivál Nagyberegen. Beregi Hírlap, 2016-10-22 / 77-78. szám. Elérhető: 2024.05.13.

⁶⁷ Hegedűs Csilla: Csipkebogyó a beregi szőttesen. Kárpáti Igaz Szó, 2017-10-19 / 154-155. szám. Elérhető: 2024.05.13.

⁶⁸ Színes programok a IV. Nagyberegi Csipkebogyó és Beregiszőttes Fesztiválon. Kárpátalja, 2019-10-17 / 41. szám. Elérhető: 2024.05.13.

ÖSSZEFOGLALÓ

Munkám során egy olyan témát kutattam, amit még eddig nem sokan. A szakdolgozatomban bemutatásra került a Nagyberegiek társadalmi élete és sporthoz való viszonyuk.

Az első fejezetben általánosan mutattam be az emberek életét. Itt kitértem a társadalmi életre és a sportra is egyaránt.

A második fejezetben bemutatásra került a teremkerékpár kezdetei, az elindulása, és helyett kaptak a kezdeti támogatók is. A szervezet működését is belefoglaltam a munkámba.

A harmadik fejezetben a Nagyberegi teremkerékpár sikerei vannak leírva. Ebben a fejezetben az edzések menete és a versenyekre való felkészülés van bemutatva. Itt még bemutatásra kerül a koronavírusos időszakban való működés is.

A negyedik fejezetben pedig a Csipkebogyó-és beregiszöttek fesztivál lett bemutatva. A munkám végére arra jutottam, hogy Nagyberegen nem csak a sport meghatározó az emberek életében, hanem a beregiszöttek mint jelenség. Ez meglátszik a megrendezett Csipkebogyó-és beregiszöttek fesztiválok, hogy ott is milyen nagy szerepe volt. Ezzel is erősítve a kulturális életet Nagyberegen. A dolgozatomban szót ejtettem néhány kiemelkedő személyiségről is, akik nélkül nem valósulhatott volna meg, és nem működne a mai napig a nagyberegi művészkerékpár csoport. Valamint megemlítve lettek azok a személyek is akik nélkül a csipkebogyó fesztivál nem jöhetett volna létre. Jelentős szerepet játszik a nagyberegiek életében mind a művészkerékpár, mind pedig a Csipkebogyó- és beregiszöttek fesztiválok, már a kultúrájuk részét képezi.

РЕЗЮМЕ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Під час роботи я досліджував тему, яку ще мало хто досліджував. У моїй дипломній роботі було представлено соціальне життя жителів Надбережжя та їхнє відношення до спорту.

У першому розділі я представив життя людей у цілому. Тут я висвітлював і світське життя, і спорт.

У другому розділі були представлені початки велотренажера, його початок, а також початкові опори. Я також включив у свою роботу роботу організації.

Успіхи велотренажера Nagyberegi описані в третьому розділі. У цьому розділі представлений хід тренувань і підготовки до змагань. Також тут представлена робота в період коронавірусу.

У четвертому розділі було представлено фестиваль Csipkebogyó та Beregiszöttes. Наприкінці своєї роботи я дійшов висновку, що в Надьбере не лише спорт є визначальним у житті людей, а й beregistétes як явище. Це видно на організованих фестивалях «Шипшина» та «Берегишотес», яку велику роль він відіграв і там. Це також посилює культурне життя в Надьбере. У своїй дипломній роботі я згадав також про деяких видатних особистостей, без яких мистецька велогрупа «Нагиберег» була б неможлива і не функціонувала б донині. Згадали й тих осіб, без яких свято шипшини було б неможливим. І мистецький велосипед, і фестивалі Csipkebogyó і beregiszöttes відіграють важливу роль у житті жителів Надьберега і вже є частиною їхньої культури.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS IRODALOM JEGYZÉKE

1. Dancs Krisztina: A beregi szőttes múltja és jelene DANCS KRISZTINA Acta Academiae Beregsasiensis 2014/1. kötet : Tudományos folyóirat

I. PUBLIKÁLT FORRÁSOK, KORDOKUMENTUMOK:

2. Tóth Viktor: Ukrajnában Nagyberég a zászlóvivő. Kárpát Igaz Szó, 2006-03-16/ 38-39.szám. Elérhető: 2024. 04. 11.
3. Dunda György: Franciaországban jártak a nagyberégi művészkerepárosok. Kárpáti Igaz Szó, 2003-12-06 / 182-183. szám. Elérhető: 2024. 04. 11.
4. Ifjú kerepárosaink újabb sikere. Beregi Hírlap, 2011-06-18 / 46-47. szám. Elérhető: 2024. 04. 12.
5. XI. Nyílt Ukrán Teremkerepár-bajnokság. Beregi Hírlap, 2012-05-05 / 30-31. szám. Elérhető: 2024. 04. 15.
6. XII. Nyílt Ukrán Teremkerepár-bajnokság. Beregi Hírlap, 2013-05-11 / 32-33. szám. Elérhető: 2024. 04. 19.
7. Komoly eredmények egy különleges sportágban Nagyberegről. Kárpátalja, 2015, 2015-08-20 / 34. szám. Elérhető: 2024.04.24.
8. Szabó Sándor: A szomszédok megijedtek, a német világbajnok tarolt. Kárpáti Igaz Szó, 2015-10-29 / 156-157. szám. Elérhető: 2024.04.26.
9. Hegedűs Csilla: Ezüstérmesek lettek művészkerepárosaink az EB-n. Kárpáti Igaz Szó, 2016-05-21 / 72. szám. Elérhető: 2024.04.30.
10. Hegedűs Csilla: Nemzetközi teremkerepár-bajnokság Nagyberegen. Kárpáti Igaz Szó, 2016-11-03 / 159-160. szám. Elérhető: 2024.05.02.
11. XVI. Nyílt Ukrán Teremkerepár-bajnokság. Kárpátalja, 2017-11-02 / 44. szám. Elérhető: 2024.05.03.
12. Csipkebogyó- és szőttesfesztivál Nagyberegen. Beregi Hírlap, 2016-10-22 / 77-78. szám. Elérhető: 2024.05.13.
13. Hegedűs Csilla: Csipkebogyó a beregi szőttesen. Kárpáti Igaz Szó, 2017-10-19 / 154-155. szám. Elérhető: 2024.05.13.
14. Színes programok a IV. Nagyberégi Csipkebogyó és Beregiszőttes Fesztiválon. Kárpátalja, 2019-10-17 / 41. szám. Elérhető: 2024.05.13.

III. INTERNETRŐL FELHASZNÁLT ANYAGOK LISTÁJA:

15. Szabó Sándor: Nagyberégi sikerek a művészi kerepáros Eb-n. Kárpát Igaz Szó, 2022.05.22. Elérhető: <https://kisso.net/2018/05/22/nagyberégi-sikerek-a-muveszi-kerekparos-eb-n/> 2024. 05.08.

16. Bursza Krisztina: Nagyberegi sikerek a Nyílt Ukrán Teremkerékpár Bajnokságon. Kárpátalja.ma – kárpátaljai magyar hírportál, 2018.10.29. Elérhető: <https://karpatalja.ma/karpatalja/sport/nagyberegi-sikerek-a-nyilt-ukran-teremkerepar-bajnoksagon/> 2024.02.16.
17. Szabó Sándor: 2018 – ahogy mi láttuk. Kárpát Igaz Szó, 2019.01.16. Elérhető: <https://kiszozet.net/2019/01/16/2018-ahogy-mi-lattuk/> 2024.02.16.
18. Három éremmel tértek haza Kisvárdáról a nagyberegi drótszamarasok. Kárpát Igaz Szó, 2021.09.27. Elérhető: <https://kiszozet.net/2021/09/27/harom-eremmel-tertek-haza-kisvardarol-a-nagyberegi-drotszamarasok/> 2024.05.08.
19. Ezüstérmes érő „kerékpártáncot” lejtettek a nagyberegiek Svájcban. Kárpát Igaz Szó, 2021.08.29. Elérhető: <https://kiszozet.net/2021/08/29/ezustermet-ero-kerekpartancot-lejtettek-a-nagyberegiek-svajcban/> 2024.05.10.
20. Csipkebogyó- és Beregiszöttes-fesztivál Nagyberegen. Kárpátalja.ma – kárpátaljai magyar hírportál, 2015.10.13. Elérhető: <https://karpataljalap.net/2015/10/13/csipkebogyo-es-beregiszottes-fesztival-nagyberegen> 2024.05.10.
21. Beregi szöttes és himzés, <https://www.karpataljainepfoiskola.hu/beregi-szottes-es-himzes/> Elérhető: 2024.05.14.
22. Beregi szöttes és nagyberegi szöttesmúzeum, Kárpátaljai Népfőiskolai Egyesület. Elérhető: <https://www.karpataljainepfoiskola.hu/nagyberegi-szottes/> 2024.05.14.

IV. ORAL HISTORY MÓDSZERÉVEL GYŰJTÖTT ANYAGOK

1. Géczi Tihamér, nagyberegi lakos; Nagyberegi Dobrai Péter Líceum igazgatója, [a kutatásomhoz, hozzájárult azzal, hogy elmondta egy interjúban, hogy mit kell tudni a Nagyberegi teremkerékpár Sportklubról], jelenleg is a Nagyberegi Dobrai Péter Líceum igazgatója. 2022. május 20.